

III. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

III. 1. ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Všichni žáci Praktické školy dvouleté v Rakovníku jsou **žáci se speciálními vzdělávacími potřebami**. Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností potřebuje poskytování **podpůrných opatření**. Podpůrná opatření poskytuje škola bezplatně na základě doporučení **školského poradenského zařízení**.

Praktická škola dvouletá v Rakovníku umožňuje získat střední vzdělání žákům se středně těžkým mentálním postižením, případně s lehkým mentálním postižením v kombinaci s dalším zdravotním postižením, kteří ukončili:

- a) povinnou školní docházku v základní škole samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením
- b) povinnou školní docházku v základní škole speciální
- c) povinnou školní docházku, ale nezískali základní vzdělání
- d) základní vzdělání v základní škole a z vážných zdravotních důvodů, které jsou v kombinaci s mentálním postižením, se nemohou vzdělávat na jiném typu školy

V praktické škole dvouleté se vzdělávají žáci s různou mírou závažnosti zdravotních postižení. Vzhledem k tomu **musí být zdravotní způsobilost žáků ke vzdělávání v odborných činnostech podle zaměření školy** (ruční práce a výkon pomocných prací při příjmu, přípravě a praní prádla, žehlení a mandlování) **posouzena odborným lékařem**. Na základě jeho doporučení jsou stanoveny požadavky na žáky, které důsledně respektují zdravotní stav, specifické problémy a individuální možnosti vyplývající z charakteru a stupně postižení každého žáka.

Praktická škola dvouletá doplňuje a rozšiřuje všeobecné vzdělání dosažené v průběhu povinné školní docházky. Vzdělávací proces je zaměřen na získávání základních pracovních dovedností, návyků a pracovních postupů potřebných v každodenním i budoucím pracovním životě. Poskytuje základy odborného vzdělání nutné pro budoucí profesní uplatnění. Získané dovednosti mohou žáci využít také v dalším vzdělávání.

Kromě všeobecně vzdělávacích předmětů daných rámcovým učebním plánem, je výuka v Praktické škole dvouleté v Rakovníku zaměřena na ruční práce, na výkon pomocných prací při příjmu, přípravě a praní prádla, žehlení a mandlování.

Absolventi Praktické školy dvouleté se budou moci v rámci svých individuálních možností uplatnit při pomocných pracích v čistírnách, prádelnách, v sociální péči a službách, ve zdravotnictví, případně v chráněných pracovištích.

III. 2. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Vzdělávání v praktické škole dvouleté dále rozvíjí klíčové kompetence získané na úrovni základního vzdělávání a utváří odborné kompetence.

KOMPETENCE:

1. klíčové kompetence:

- 1.1. Kompetence k učení
- 1.2. Kompetence k řešení problémů
- 1.3. Kompetence komunikativní
- 1.4. Kompetence sociální a personální
- 1.5. Kompetence občanské
- 1.6. Kompetence pracovní

2. odborné kompetence:

2.1. odborné kompetence pro všechna zaměření školy

- 2.1.1. Dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- 2.1.2. Usilovat o kvalitu své práce, výrobků a služeb
- 2.1.3. Jednat ekonomicky a v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje

2.2. odborné kompetence podle zaměření školy

- 2.2.1. Provádět pomocné práce při příjmu, přípravě a praní prádla a oděvů a jejich žehlení a mandlování
- 2.2.2. Provádět ruční a úklidové práce potřebné pro samostatné vedení domácnosti

Výchovně vzdělávacími strategiemi jsou způsoby, kterými rozvíjíme jednotlivé klíčové a odborné kompetence, jsou to cesty, jakými chceme dosáhnout cíle.

Při rozvoji klíčových a odborných kompetencí škola uplatňuje tyto postupy:

- respektování individuálních potřeb žáků daných charakterem jejich postižení
- stanovení splnitelných cílů a forem práce respektujících možnosti a aktuální zdravotní stav žáků
- důraz na důkladné procvičení učiva a propojení osvojených poznatků s jejich praktickým využitím

STRATEGIE VEDOUCÍ K UTVÁŘENÍ A ROZVÍJENÍ KLÍČOVÝCH A ODBORNÝCH KOMPETENCÍ ŽÁKŮ

☉ KLÍČOVÉ KOMPETENCE

● Kompetence k učení

„být motivovaný k učení, osvojit si potřebné dovednosti k učení a být zodpovědný za své vzdělávání“

- vědomě navozujeme situace, ve kterých může být žák úspěšný, a tak prožít pocit radosti z učení
- přizpůsobujeme náročnost učiva individuálním možnostem každého žáka
- při hodnocení používáme převážně prvky pozitivní motivace
- oceňujeme každou iniciativu žáků, každý samostatně projevený zájem o učivo
- hodnotíme nejen míru splnění požadavků, ale také individuální pokrok žáka v souladu s jeho individuálními možnostmi
- hodnotíme využití osvojených poznatků a dovedností v praxi (formou praktických činností ověřujeme míru osvojení požadovaných znalostí a dovedností)
- učíme žáky sebehodnocení a poznávání míry vlastního pokroku
- učíme žáky přijímat rady vyučujících, respektovat jejich pokyny a vhodným způsobem přijímat oprávněnou kritiku
- připravujeme žáky na celoživotní vzdělávání: učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace ze všech možných dostupných zdrojů
- učíme žáky pracovat s textem (číst s porozuměním, vyhledávat odpovědi na otázky v textu, porozumět struktuře odborného textu, pracovat podle jednoduchého návodu, vybrat z textu klíčové informace a s pomocí je zpracovat formou stručných poznámek, zpracovat jednoduchou zprávu v tisku, orientovat se podle informačních tabulí apod.)
- učíme žáky využívat osobní počítač ke vzdělávání (pracujeme s jednoduchými výukovými programy, metodou „krok za krokem“, učíme žáky vyhledávat informace na internetu)
- vedeme žáky k odpovědnému přístupu k výběru informací z internetu, učíme žáky kriticky hodnotit takto získané informace
- zaměřujeme se na osvojení praktických dovedností; žákům zadáváme úkoly prakticky využitelné v jejich každodenním životě
- nové poznatky a dovednosti předáváme žákům formou praktických činností a simulací konkrétních situací - díky tomu si je nejen lépe zapamatují, ale také je lépe využijí v praxi
- učíme žáky rozumět obecně používaným termínům, znakům a symbolům a s jejich pomocí se orientovat při plnění praktických úkolů podle písemných instrukcí

- učíme žáky logicky propojovat znalosti, dovednosti a postoje získané v různých vyučovacích předmětech a využívat je při řešení praktických úkolů
- učíme žáky pracovat s chybou (chybu vyhledat a správně opravit)
- vysvětlujeme žákům význam vzdělání pro jejich uplatnění v zaměstnání i běžném životě

● Kompetence k řešení problémů

„nebát se problémů, umět problémům předcházet, osvojit si základní dovednosti pro řešení problémů“

- učíme žáky předcházet problémům (osvojením vhodného chování v různých společenských situacích a základních dovedností a návyků pro učení)
- učíme žáky nebát se problémů, chápat problémy jako výzvu, ne jako hrozbu
- učíme žáky poznat své vlastní problémy při osvojování učiva, popsat je, svěřit se s nimi a požádat přiměřeným způsobem o pomoc
- vedeme žáky k poznání, že požádat o pomoc není ostuda, pokud žák požádá vhodnou formou
- učíme žáky rozlišovat, které problémy není vhodné řešit veřejně, ale je lepší je řešit v soukromí
- rozvíjíme tvořivost a logické myšlení
- podporujeme co největší samostatnost při řešení problémů (dle individuálních možností žáků)
- učíme žáky samostatně řešit běžné životní situace (pomocí praktických problémových úloh a situačních scének, jejichž řešením si upevňují a prohlubují osvojené učivo)
- podporujeme spolupráci při řešení problémů (ve dvojici, ve skupině)
- vedeme žáky k zodpovědnému rozhodování, učíme je nést odpovědnost za následky vlastních rozhodnutí, učíme je neodkládat řešení problémových situací
- seznamujeme žáky s možnostmi odborné pomoci při řešení závažných problémů, učíme žáky prakticky využívat možnosti odborné pomoci při řešení závažných problémů
- učíme žáky přivolat pomoc v krizových a život ohrožujících situacích, prakticky nacvičujeme dovednosti potřebné k řešení těchto situací
- neustále monitorujeme, jak žáci zvládají řešení problémů

● Kompetence komunikativní

„osvojit si základní komunikační dovednosti a užívat je v různých společenských situacích“

- rozvíjíme slovní zásobu žáků
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky různých věkových kategorií
- učíme žáky respektovat základní pravidla komunikace (střídání role posluchače a mluvčího, respektování jiných názorů a vhodná obhajoba vlastních názorů)
- učíme žáky volit vhodné formy komunikace v různých životních situacích (s vrstevníky, rodiči, učiteli, při společné práci s vrstevníky i dospělými, v obchodě, na úřadech a v krizových a život ohrožujících situacích)
- učíme žáky porozumět nonverbální komunikaci
- učíme žáky rozlišovat různé formy manipulativní komunikace
- učíme žáky základům asertivní komunikace jako účinné metodě obrany proti manipulativní komunikaci
- učíme žáky kriticky hodnotit různá sdělení, rozlišovat fakta a názory
- klademe důraz na kulturní úroveň komunikace, netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé vyjadřování i chování žáků
- učíme žáky jednoduchým formám písemné komunikace
- prakticky nacvičujeme vyplňování běžných formulářů a základní komunikaci s úřady
- vedeme žáky k osvojení základních odborných termínů (dle zaměření školy)
- učíme žáky jasnému a srozumitelnému vyjadřování při popisu věcí i výsledků pozorování a experimentů
- rozvíjíme schopnost žáků jasně, stručně a srozumitelně popsat základní pracovní postupy dle zaměření školy (s důrazem na dodržení časové posloupnosti prací, využívání odborných termínů)
- prakticky nacvičujeme komunikaci v krizových a život ohrožujících situacích, přivolání pomoci

● Kompetence sociální a personální

„spolupracovat s ostatními, chovat se podle zásad slušného chování a být citlivý k potřebám jiných lidí“

- vedeme žáky k respektování pravidel slušného chování v rodině, ve škole i mimo školu
- učíme žáky rozlišovat vhodné a nevhodné chování, vedeme je k odmítavému postoji ke všem formám nežádoucího chování
- rozvíjíme seberegulaci činností a chování žáků na základě jejich sebepoznání; budujeme zdravé sebevědomí
- vedeme žáky k osvojení základních technik řešení krizových situací a obrany proti možnému psychickému i fyzickému zneužívání (formou praktického nácviku přivolání pomoci a jednání podle pokynů kompetentních osob v situacích ohrožujících život; nácvikem chování v modelových situacích, které mohou vést ke zneužívání)
- učíme žáky navazovat a rozvíjet přátelské vztahy založené na respektu, toleranci a empatii, spolupracovat ve dvojici i ve skupině, rozvíjíme schopnost žáků zastávat ve skupině různé role
- učíme žáky tolerovat rozdílné možnosti ostatních žáků při osvojování učiva i při praktických činnostech, přiznat právo na omyl a respektovat různé formy práce s ohledem na individuální možnosti každého žáka
- učíme žáky reálně zhodnotit svoje možnosti při výběru povolání
- záměrně vytváříme situace, kdy se žáci navzájem potřebují; učíme žáky vnímat spolupráci lidí s rozdílnými schopnostmi a zájmy ne jako překážku, ale jako výhodu při plnění zadaných úkolů
- učíme žáky požádat o pomoc vhodnou formou, poskytnutou pomoc ocenit a poděkovat za ni
- učíme žáky vycítit, kdy někdo druhý potřebuje pomoc a umět mu ji vhodnou formou nabídnout
- učíme žáky prožívat pocit radosti z poskytnuté pomoci, za poskytnutou pomoc neočekávat protislužbu
- netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí oprávněné žádosti o pomoc

● Kompetence občanské**„respektovat pravidla soužití, znát svá práva a povinnosti, být zodpovědný za své zdraví“**

- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel chování stanovených školním řádem ve škole i mimo školu; prakticky nacvičujeme vhodné chování v různých společenských situacích
- učíme žáky rozpoznávat nevhodné chování a uvědomovat si jeho možné důsledky
- netolerujeme projevy nežádoucího chování (šikanu, zneužívání návykových látek, kriminalitu mládeže), rasismu, xenofobie a nacionalismu
- vedeme žáky k pochopení nutnosti stanovení pravidel a jejich respektování; umožňujeme žákům stanovit si vlastní rozumná pravidla pro život třídy
- učíme žáky základním technikám odmítání návykových látek, ochrany před fyzickým i psychickým zneužíváním a patologickým hráčstvím; učíme žáky vhodnému chování v kontaktu s neznámými a agresivními jedinci
- nabízíme žákům vhodné způsoby naplnění volného času jako protipól sociálně patologickým jevům; připravujeme žáky na volnočasové aktivity, které mohou provozovat společně s běžnou populací
- učíme žáky respektovat autority
- učíme žáky navazovat a rozvíjet přátelské vztahy založené na respektu, toleranci a empatii bez ohledu na etnický původ, národnost, pohlaví, náboženské vyznání, sexuální orientaci, zdravotní stav a věk
- seznamujeme žáky se základními lidskými právy, právy dítěte, právy a povinnostmi každého občana
- učíme žáky využívat služby pomáhajících organizací v případě, že jsou jejich práva porušována
- vedeme žáky k aktivní ochraně životního prostředí jako základní podmínky trvale udržitelného rozvoje
- vedeme žáky k aktivní ochraně svého zdraví i zdraví ostatních lidí
- učíme žáky požádat o pomoc, svěřit se blízké osobě se svými problémy či zdravotními obtížemi
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce
- učíme žáky adekvátně reagovat v krizových a život ohrožujících situacích (umět přivolat pomoc, řídit se pokyny kompetentních osob)

● Kompetence pracovní

„osvojit si základní pracovní dovednosti, mít kladný vztah k práci“

- rozvíjíme hrubou i jemnou motoriku, koncentraci na pracovní výkon a pracovní výdrž
- seznamujeme žáky s vlastnostmi různých materiálů a funkcí pracovních pomůcek a nářadí
- učíme žáky pracovat podle praktické ukázky požadované činnosti, slovních instrukcí a jednoduchého návodu či schématu
- vedeme žáky k přesnému dodržování daných pracovních postupů
- učíme žáky prakticky využívat osvojené pracovní dovednosti při plnění pracovních úkolů v běžném životě; nacvičujeme praktické dovednosti potřebné k výkonu povolání podle zaměření školy
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce
- vedeme žáky k odpovědnosti za plnění svých pracovních povinností; učíme žáky snaze o maximální výkon dle individuálních možností
- učíme žáky přijímat pochvalu i kritiku za odvedenou práci
- učíme žáky pracovat podle pravidel účinné spolupráce ve dvojici či malé skupině
- vysvětlujeme žákům význam úspěšného zvládnutí učiva dvouleté školy praktické pro běžný život i profesní uplatnění v dalším životě
- vysvětlujeme žákům význam profesního uplatnění pro spokojený život
- seznamujeme žáky s možnostmi využívání poradenských a zprostředkovatelských služeb při hledání vhodného zaměstnání
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci; práci nikdy netrestáme
- vedeme žáky k úctě ke každé poctivé práci
- kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme (přihlížíme k individuálním možnostem každého žáka, oceňujeme snahu)
- učíme žáky jednoduchým způsobem hodnotit výsledky své práce a prožívat radost z dobře odvedené práce

◎ ODBORNÉ KOMPETENCE PRO VŠECHNA ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

● Dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

„dodržováním daných pravidel chránit vlastní zdraví i zdraví ostatních spolupracovníků“

- vedeme žáky k pochopení nutnosti respektování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jako základních zásad pro účinnou prevenci ohrožení zdraví a prevence úrazů
- seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, důsledně vyžadujeme jejich dodržování; dbáme na dodržování pravidel práce při výuce v odborných učebnách
- důsledně vyžadujeme vybavení ochrannými pomůckami podle charakteru vykonávané odborné činnosti
- seznamujeme žáky s obecně používanými znaky a symboly pro práci vyžadující zvláštní bezpečnostní opatření (symboly pro označení nebezpečných a jedovatých látek apod.)
- učíme žáky bezpečně obsluhovat elektrospotřebiče ve školní kuchyni, cvičném bytě, prádelně a školní dílně (podle pokynů vyučujících i podle technického návodu)
- prakticky nacvičujeme ošetření drobných poranění s využitím školní lékárničky, poskytnutí základní první pomoci podle individuálních možností žáků, přivolání pomoci v krizových a život ohrožujících situacích
- vedeme žáky k odpovědnosti za zdraví své i ostatních spolupracovníků

● Usilovat o kvalitu své práce, výrobků a služeb

„dosahovat maximálních možných výsledků, být odpovědný za výsledky své práce“

- trénujeme pracovní výdrž, vůli a schopnost překonávat překážky
- vedeme žáky k odpovědnosti za výsledky své práce (rozvíjíme snahu odvést maximální možný výkon v souladu s individuálními možnostmi danými charakterem a stupněm postižení)
- upevňujeme naučené pracovní stereotypy
- důsledně vyžadujeme dodržování předepsaného pracovního postupu (podle ústních instrukcí vyučujících, obrázkového návodu, písemného návodu, technického návodu)
- postupně rozvíjíme co nejvyšší samostatnost při plnění pracovních úkolů v souladu s individuálními možnostmi danými charakterem a stupněm postižení
- vedeme žáky k poznání, že odměna za práci je přímo úměrná kvalitě a množství odvedené práce

● Jednat ekonomicky a v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje

„pracovat kvalitně s co nejnižšími náklady“

- vedeme žáky k šetření materiálem (učíme žáky správně dávkovat prací a čisticí prostředky, volit vhodné naprogramování automatické pračky podle množství a stupně zašpinění prádla, správně dávkovat suroviny při vaření podle kuchářské knihy, šetřit vodou a energiemi)
- vedeme žáky k poznání, že šetření nákladů nesmí probíhat na úkor kvality a množství odvedené práce
- vedeme žáky k ochraně životního prostředí (žáci např. třídí a recyklují odpad, používají ekologicky šetné výrobky, pečují o čisté a estetické prostředí školy a jejího okolí)

🕒 ODBORNÉ KOMPETENCE PODLE ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

● Provádět pomocné práce při příjmu, přípravě a praní prádla a oděvů a jejich žehlení a mandlování

- seznamujeme žáky s nabídkou prostředků k péči o prádlo (prací a bělicí prostředky, aviváže, škrobící prostředky apod.)
- učíme žáky rozlišovat materiály, ze kterých jsou zhotoveny různé druhy prádla, a poznávat jejich vlastnosti
- učíme žáky třídít prádlo před praním podle materiálů, barev a stupně zašpinění
- učíme žáky volit vhodné prostředky pro péči o jednotlivé druhy prádla a správně je dávkovat
- učíme žáky bezpečně obsluhovat elektrospotřebiče používané při péči o prádlo (pračky a sušičky pro průmyslové i domácí využití, žehličku, mandl, šicí stroj) podle ústních instrukcí vyučujících i podle technického návodu
- učíme žáky volit vhodné nastavení pračky, žehličky a mandlu podle druhu prádla
- učíme žáky provádět drobné opravy prádla (ruční i strojové zašívání prádla, přišívání knoflíků, patentů a háčků apod.)
- vedeme žáky k pasivnímu i aktivnímu užívání obecně používaných odborných termínů, znaků a symbolů z oblasti péče o prádlo

● Provádět ruční a úklidové práce potřebné pro samostatné vedení domácnosti

- vedeme žáky k pasivnímu i aktivnímu užívání obecně používaných odborných termínů, znaků a symbolů z oblasti úklidových prací
- seznamujeme žáky s nabídkou úklidových prostředků
- učíme žáky volit vhodné úklidové prostředky podle typu prováděné práce (číst s porozuměním návody k použití u jednotlivých úklidových prostředků)
- vedeme žáky k volbě vhodných úklidových prostředků s ohledem na ochranu životního prostředí
- učíme žáky dávkovat zvolené úklidové prostředky podle návodu

- prakticky nacvičujeme úklidové práce nutné pro samostatné vedení domácnosti s využitím vhodných pomůcek
- učíme žáky správně pojmenovat pomůcky a materiály pro ruční práce
- učíme žáky vybírat si vhodné materiály a pomůcky ke zhotovení konkrétního výrobku
- učíme žáky pracovat podle návodu (rozumět odborným termínům, symbolům, znakům, orientovat se v tabulce, respektovat časovou posloupnost jednotlivých pracovních úkonů)
- vedeme žáky k osvojení základních postupů při zpracování papíru, textilu, přírodních materiálů, dřeva, keramické hlíny, plastu a kovu
- učíme žáky bezpečně obsluhovat elektrospotřebiče v šicí dílně a školní dílně podle ústních instrukcí vyučujících i podle technického návodu

III. 3. VÝSTUPY KLÍČOVÝCH KOMPENCÍ (profil absolventa školy)

Cílem vzdělávání není osvojení určitého rozsahu učiva, ale vybavení žáka souborem znalostí, dovedností a postojů, tj. kompetencemi. Učivo se stává jen prostředkem, jak těchto kompetencí dosáhnout.

Rámcový vzdělávací program určuje závazný výčet znalostí, dovedností a postojů, které by měl žák mít na konci 2. ročníku praktické školy dvouleté. Tyto znalosti, dovednosti a postoje představují obsah dané klíčové kompetence. Žák je získává postupným plněním výsledků vzdělávání daných rámcovým vzdělávacím programem.

My jsme tento obsah klíčových kompetencí zpracovali do podoby „úkolů“, které by měl žák splnit, aby prokázal dosažení dané kompetence. Tím jsme zároveň definovali **profil absolventa školy**.

Plnění uvedených „úkolů“ se dá ověřit a hodnotit, takže jsme tímto způsobem zároveň získali také **kriteria pro hodnocení klíčových kompetencí žáka**.

Absolvent Praktické školy dvouleté v Rakovníku se zaměřením na ruční práce a výkon pomocných prací při příjmu, přípravě a praní prádla, žehlení a mandlování by měl mít osvojeny tyto znalosti, dovednosti a postoje:

☉ KLÍČOVÉ KOMPETENCE

● Kompetence k učení

po ukončení 2. ročníku praktické školy dvouleté by žák měl:

- vyhledávat informace z různých zdrojů a zaujímat k nim kritický postoj
- číst s porozuměním, orientovat se ve struktuře odborného textu
- vybrat z textu klíčové informace a zpracovat je formou stručných poznámek (s pomocí)
- rozumět obecně používaným odborným termínům, symbolům, značkám a aktivně je používat
- účelně propojovat znalosti získané v různých vyučovacích předmětech
- osvojené poznatky aplikovat při řešení praktických úkolů
- přijímat rady odpovědných osob, respektovat jejich pokyny a vhodným způsobem přijímat oprávněnou kritiku
- pracovat s chybou (chybu vyhledat a správně opravit)
- zhodnotit význam vzdělání pro profesní uplatnění

● Kompetence k řešení problémů

po ukončení 2. ročníku praktické školy dvouleté by žák měl:

- umět identifikovat problém, jeho příčiny a možnosti řešení
- snažit se o samostatnost při řešení problémů
- přijímat důsledky svých rozhodnutí při řešení problémů
- nenechat se odradit neúspěchem a snažit se problémy dořešit až do konce
- všimnout si problémů vrstevníků i členů rodiny a nabízet vhodnou formou pomoc při jejich řešení

- rozpoznat, které problémy není vhodné řešit veřejně, ale je vhodnější je projednat v soukromí
- umět problémům předcházet, již existující problémy řešit včas a s rozvahou
- umět požádat o pomoc; využívat služeb odborné pomoci při řešení závažných problémů

● Kompetence komunikativní

po ukončení 2. ročníku praktické školy dvouleté by žák měl:

- vyjadřovat se kultivovaným způsobem v různých společenských situacích
- respektovat základní pravidla rozhovoru (střídání role posluchače a mluvčího)
- zvládat komunikaci při společné práci ve skupině, obhajovat své názory a postoje vhodnou formou kriticky hodnotit různá sdělení, rozlišovat fakta od názorů
- jasně a srozumitelně popsat pracovní postup
- správně používat základní odborné termíny, symboly, značky a obrazové materiály
- prezentovat před skupinou spolužáků a pedagogů výsledky projektového vyučování
- bránit se manipulativní komunikaci užíváním základních technik asertivního chování
- zvládat základní komunikaci s úřady (ústní i písemnou)
- zvládat běžně používané formy písemné komunikace, včetně elektronické pošty
- správně vyplnit různé formuláře
- zvládat komunikaci v krizových a život ohrožujících situacích, umět přivolat pomoc

● Kompetence sociální a personální

po ukončení 2. ročníku praktické školy dvouleté by žák měl:

- chápat nutnost stanovení pravidel a jejich respektování
- být odpovědný za své chování, přijímat důsledky nevhodného chování
- mít osvojeny základní sociální dovednosti pro spolupráci i soutěživost
- mít osvojeny základní techniky sebeovládání a seberegulace
- být zdravě sebevědomý na základě poznání svých vlastností, znalostí a dovedností
- reálně zhodnotit svoje možnosti při výběru povolání
- navazovat a rozvíjet přátelské vztahy založené na respektu, toleranci a empatii
- tolerovat rozdílné možnosti ostatních žáků při osvojování učiva, přiznat právo na omyl, na různou obtížnost zadávaných úkolů i způsob jejich plnění
- umět se vcítit do role někoho jiného, vidět věci z různých úhlů pohledu
- nabízet pomoc, prožívat radost z poskytnutí pomoci a neočekávat protislužbu
- ocenit každou pomoc, které se mu dostane, nepovažovat ji za samozřejmost
- bránit se před psychickým i fyzickým zneužíváním, umět vyhledat potřebnou pomoc

● Kompetence občanské

po ukončení 2. ročníku praktické školy dvouleté by žák měl:

- respektovat obecná pravidla občanského soužití ve škole i mimo školu
- znát nejdůležitější části základních dokumentů vymezujících práva a povinnosti občana (Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, Zákon o rodině, Zákoník práce)
- znát způsoby uplatňování svých práv, jednat s úřady a využívat služeb odborné pomoci v případě, že jsou jeho práva porušována
- nést odpovědnost za neplnění povinností
- rozpoznat protiprávní jednání a být si vědom trestní odpovědnosti za protiprávní jednání
- rozpoznat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu a zaujímat k nim odmítavý postoj
- být odpovědný za své zdraví i zdraví ostatních lidí, se kterými spolupracuje
- aktivně chránit životní prostředí; uvědomovat si význam kvalitního životního prostředí
- mít osvojeny zásady zdravého životního stylu a v praxi se jimi řídit
- mít osvojeny základní techniky odmítání návykových látek, obrany před psychickým a fyzickým zneužíváním, jednání s neznámými lidmi a agresivními jedinci a ochrany před patologickým hráčstvím
- přivolat pomoc v krizových a život ohrožujících situacích, řídit se pokyny kompetentních osob, poskytnout základní první pomoc

● Kompetence pracovní

po ukončení 2. ročníku praktické školy dvouleté by žák měl:

- pracovat podle ústních i písemných instrukcí, schémat, náčrtů a jednoduchých technických plánů
- dodržovat technologickou kázeň
- koncentrovat se na delší pracovní výkon, být schopen pracovní výdrže a dokončit výrobek
- mít osvojeny sociální dovednosti pro spolupráci ve skupině, zastávat ve skupině různé role
- důsledně respektovat pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- reálně posoudit výsledek své práce
- být si vědom přímé úměry mezi množstvím a kvalitou odvedené práce a výší odměny za práci
- reálně zhodnotit svoje schopnosti, znalosti, dovednosti při volbě pracovního uplatnění
- orientovat se v nabídce zaměstnání, vědět, kde a jak získávat informace; využívat poradenských a zprostředkovatelských služeb při hledání vhodného zaměstnání
- znát práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele, práva a povinnosti nezaměstnaného
- umět vyplnit žádost o zaměstnání, napsat životopis
- mít úctu ke každé poctivé práci

◎ ODBORNÉ KOMPETENCE PRO VŠECHNA ZAMĚŘENÍ

● Dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

po ukončení 2. ročníku praktické školy dvouleté by žák měl:

- důsledně respektovat pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci podle pracoviště i druhu prováděné práce (dodržovat dané postupy i požadavky na vybavení ochrannými pomůckami)
- bezpečně obsluhovat elektrospotřebiče ve školní kuchyni, cvičném bytě, prádelně a školní dílně (podle pokynů vyučujících i podle technického návodu)
- pracovat s obecně používanými znaky a symboly pro práci vyžadující zvláštní bezpečnostní opatření (symboly pro označení nebezpečných a jedovatých látek apod.)
- ošetřit drobná poranění s využitím školní lékárničky, poskytnout základní první pomoc podle svých možností, přivolat pomoc v krizových a život ohrožujících situacích, při řešení těchto situací se řídit pokyny kompetentních osob
- být odpovědný za zdraví své i ostatních spolupracovníků

● Usilovat o kvalitu své práce, výrobků a služeb

po ukončení 2. ročníku praktické školy dvouleté by žák měl:

- mít osvojeny základní pracovní stereotypy, překonávat překážky, dokončit zadanou práci
- dodržovat pracovní postupy, snažit se pracovat samostatně podle daného pracovního postupu
- být odpovědný za výsledky své práce (snažit se dosáhnout co nejkvalitnějších výsledků v souladu se svými možnostmi danými charakterem a stupněm postižení i aktuálním zdravotním stavem)
- zhodnotit své pracovní možnosti, volit vhodné pracovní uplatnění podle svých možností
- za odvedenou práci očekávat přiměřenou odměnu (podle množství a kvality odvedené práce)

● Jednat ekonomicky a v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje

po ukončení 2. ročníku praktické školy dvouleté by žák měl:

- efektivně využívat materiály používané při činnostech daných zaměřením školy aniž by došlo ke snížení kvality a množství odvedené práce
- aktivně chránit životní prostředí (používat ekologicky šetrné výrobky, třídit a recyklovat odpad, vytvářet čisté a estetické pracovní prostředí)

☉ ODBOBNÉ KOMPETENCE PODLE ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

● Provádět pomocné práce při příjmu, přípravě a praní prádla a oděvů a jejich žehlení a mandlování

po ukončení 2. ročníku praktické školy dvouleté by žák měl:

- rozlišovat materiály, ze kterých jsou zhotoveny různé druhy prádla
- třídit prádlo podle nároků na praní a údržbu (podle materiálů, barev, stupně zašpinění apod.)
- volit vhodné prostředky a jejich dávkování pro péči o jednotlivé druhy prádla
- chápat a aktivně užívat obecné odborné termíny, znaky a symboly z oblasti péče o prádlo
- provádět drobné opravy prádla (ruční i strojové zašívání prádla, přišívání knoflíků, patentů a háčků apod.)

● Provádět ruční a úklidové práce potřebné pro samostatné vedení domácnosti

po ukončení 2. ročníku praktické školy dvouleté by žák měl:

- provádět úklidové práce nutné pro samostatné vedení domácnosti
- volit vhodné úklidové prostředky podle typu prováděné práce a správně je dávkovat (využívat návody k použití u jednotlivých úklidových prostředků)
- chápat a aktivně užívat obecné odborné termíny, znaky a symboly z oblasti úklidových prací
- správně pojmenovat pomůcky a materiály pro ruční práce
- vybírat vhodné materiály a pomůcky ke zhotovení konkrétního výrobku
- pracovat podle návodu (rozumět odborným termínům, symbolům, znakům, orientovat se v jednoduché tabulce, respektovat časovou posloupnost jednotlivých pracovních úkonů)
- jednoduchými postupy zpracovat papír, textil, pletací a háčkovací příze, přírodní materiály, dřevo, keramickou hlínu, plast a kov
- bezpečně obsluhovat elektrospotřebiče v domácnosti i dílně podle ústních instrukcí vyučujících i podle technického návodu

III. 4. ZABEZPEČENÍ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S KOMBINACÍ POSTIŽENÍ

Všichni žáci Praktické školy dvouleté v Rakovníku jsou **žáci se speciálními vzdělávacími potřebami**, tzn. Že k naplnění svých vzdělávacích možností potřebují poskytování **podpůrných opatření**. Podpůrná opatření poskytuje škola bezplatně na základě doporučení **školského poradenského zařízení**.

V praktické škole dvouleté se vzdělávají žáci s různou mírou závažnosti zdravotních postižení. Vzhledem k tomu **musí být zdravotní způsobilost žáků ke vzdělávání v odborných činnostech podle zaměření školy** (ruční práce a výkon pomocných prací při příjmu, přípravě a praní prádla, žehlení a mandlování) **posouzena odborným lékařem. Na základě jeho doporučení jsou stanoveny požadavky na žáky, které důsledně respektují zdravotní stav, specifické problémy a individuální možnosti vyplývající z charakteru a stupně postižení každého žáka.**

Při vzdělávání i výchově klademe důraz na **individuální přístup** ke každému žákovi - respektujeme všechna omezení vyplývající z charakteru a stupně postižení nebo zdravotního oslabení žáka. Volíme takové úkoly, metody a tempo práce, aby každý žák mohl zažít pocit úspěchu a radost z osobního přínosu pro práci skupiny.

Vyžaduje-li to charakter a stupeň postižení žáka, může žák pracovat podle **individuálního vzdělávacího plánu**. Kriteria hodnocení výsledků jeho práce ve škole se potom stává plnění tohoto individuálního plánu. Tak ještě důsledněji respektujeme potřeby každého žáka.

Samozřejmostí je taktní hodnocení - oceňujeme každý individuální pokrok žáka, povzbuzujeme k dalším, ještě lepším výkonům a jako součást hodnocení poskytujeme návod, jak odstranit nedostatky.

Kvalitu výuky a výchovy žáků, kteří potřebují speciální péči i v rámci naší školy, zvyšujeme poskytováním dalších služeb:

- Zapojení **asistentů pedagoga** a **osobních asistentů** do vzdělávacího a výchovného procesu umožňuje ještě větší respektování individuálních potřeb každého žáka.
- **Výchovný poradce** školy řeší výchovné problémy žáků a pomáhá žákům orientovat se v možnostech pracovního uplatnění.
Závažná porušení školního řádu a společenských norem řeší tzv. **výchovné komise**, kterých se kromě výchovného poradce účastní také metodik prevence nežádoucího chování, třídní učitel, rodiče, zástupce speciálně pedagogického centra, vedení školy a odboru sociálně právní ochrany i samotný žák.
- Zvláštní význam u žáků z málo podnětného rodinného prostředí má práce **metodika prevence sociálně patologických jevů**.
- Škola se snaží pro žáky zajistit odborně prováděnou **kanisterapii**.
- K relaxaci i multisenzoriální stimulaci žáků používáme speciální místnost, tzv. **snoezelen**.
- Kvalifikovaná pracovnice provádí s dětmi **zdravotní tělesnou výchovu**. Škola je dobře vybavena rehabilitačními pomůckami, včetně **vířivé vany** a **rehabilitačního bazénu s posuvným dnem**.
K rehabilitaci žáků lze využít i školní **finskou saunu** a **infrasaunu**.
- Žáci, kteří mají narušenou motoriku a nemohou psát, mají **ve třídě vlastní počítač** s řadou výukových programů. Využívat mohou i školní iPady.
- Věnujeme se podnětům žáků, které nám mohou sdělit nejen přímo, ale i anonymně prostřednictvím **schránky důvěry**.
- Součástí školy je **speciálně pedagogické centrum**, které nabízí rodičům **poradenské služby** při řešení výukových i výchovných problémů jejich dětí, doporučuje **rehabilitační a kompenzační pomůcky**, poskytuje nebo zprostředkuje **individuální logopedickou péči**, pomáhá žákům zvládat výukové problémy pomocí **speciálních výukových programů**.

III. 5. ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Realizace průřezových témat probíhá těmito způsoby:

- **jako součást učiva některého vyučovacího předmětu**
  - v přehledu je uveden: - vyučovací předmět
    - ročník
  - učivo, jehož prostřednictvím se průřezové téma realizuje
- **jako krátkodobý nebo dlouhodobý projekt**
  - projekty jsou v přehledu vyznačeny modrou barvou; u krátkodobých projektů je uveden ročník, ve kterém se projekt uskuteční
  - u projektů uvádíme i jeho zaměření a navrhovaný obsah (obsah se může změnit, protože žáci mohou obsah projektů aktivně ovlivňovat)

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy průřezového tématu:

1. osobnostní rozvoj

1.a) rozvoj schopností poznávání

- rozvoj smyslového vnímání	<p><u>český jazyk a literatura – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sluchová a zraková diferenciaci slov, hlásek, délky hlásek ve slovech <p><u>matematika 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - diferenciaci rovinných a prostorových geometrických tvarů <p><u>hudebně-dramatická výchova 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání zvuků hudebních nástrojů, přiřazování zvuku hudebního nástroje k jeho obrázku
- cvičení koncentrace pozornosti	<p><u>hudebně-dramatická výchova 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - soustředěný poslav hudebních skladeb přiměřeného rozsahu, obsahu i formy
- řešení problémů	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech</u></p> <p>praktický nácvik těchto dovedností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identifikace překážek v učení - předcházení problémům, pravidelná příprava na vyučování - plánování a organizace přípravy na vyučování - organizace pracovního místa - řešení problémů: nabízíme pomoc při řešení problémů, ale necháváme na žácích odpovědnost za jejich vyřešení (podle individuálních možností žáků) - žádost o pomoc (nácvik komunikace v situačních scénkách) - odpovědnost za plnění povinností
- rozvoj dovedností potřebných k učení	<p><u>český jazyk a literatura – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nácvik plynulého čtení se správnou výslovností, přirozenou intonací, tempem a dynamikou projevu - čtení s porozuměním - orientace v textu, vyhledávání informací v textu - členění odborného textu (nadpisy, odstavce) - odborné termíny, znaky, symboly - čtení odborných textů, odpovědi na otázky - vyhledávání informací v textu - práce s různými zdroji informací (knihy, noviny, časopisy, návody, popisy pracovních postupů, internet) - vyhledávání konkrétních informací v různých zdrojích - nácvik praktického využití získaných informací - nácvik praktických činností podle jednoduchého návodu (porozumění a respektování návodu) - popis odborných činností a předmětů využívaných při odborných činnostech - popis pracovních postupů s využitím odborné terminologie, znaků a symbolů - sestavení procesuálních schémat odborných činností <p><u>český jazyk a literatura – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hodnocení věrohodnosti různých zdrojů informací <p><u>anglický jazyk – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce se slovníkem a konverzační příručkou

<p>- rozvoj dovedností potřebných k učení</p>	<p><u>matematika – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání výsledků v tabulce sčítání a odčítání a v tabulce násobení a dělení - vyhledávání základních informací v textu slovních úloh - čtení jednoduchých technických výkresů, vyhledávání základních informací podle výkresu - využití čtení technických výkresů v praxi - využití kalkulátoru k řešení příkladů i kontrole správnosti vlastních výpočtů <p><u>matematika – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace ve velmi jednoduchém grafu (s pomocí) <p><u>výpočetní technika – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s výukovými programy <p><u>výpočetní technika – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání informací na internetu <ul style="list-style-type: none"> - zadání adresy webových stránek - oblíbené webové stránky (podle obsahu) - vyhledávání informací na webových stránkách - vyhledávání informací pomocí klíčových slov - hodnocení obsahu a formy med. sdělení na internetu (rozdíl mezi reklamou a zprávou) - nebezpečí zneužití osobních dat zveřejněných na internetu, ochrana osobních dat před zneužitím <p><u>výpočetní technika – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - stahování obrázků z internetu <p><u>přírodopis – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s atlasem rostlin a živočichů - práce s klíčem k určování rostlin a živočichů <p><u>přírodopis – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s návody k použití chemických látek - orientace v příbalovém letáku léků <p><u>tělesná a zdravotní výchova – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v příbalovém letáku léků <p><u>rodina a domácnost – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v návodech k použití jednotlivých úklidových a pracích prostředků, vyhledávání základních informací <p><u>práce s prádlem – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s informačními etiketami textilií <ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání informací o složení textilií - zkratky pro použité suroviny - orientace v pokynech k praní, sušení, žehlení a mandlování prádla, symboly a znaky - práce s návody k použití pracích prostředků <ul style="list-style-type: none"> - použití jednotlivých druhů pracích prostředků - základní orientace v návodech k použití elektrospotřebičů potřebných k praní, sušení, žehlení a mandlování prádla - orientace v návodu k použití šicího stroje, orientace v nákresu šicího stroje a popisu ovládacích prvků <p><u>příprava pokrmů – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v návodech k použití kuchyňských elektrospotřebičů (popis elektrospotřebičů a jejich ovládacích prvků, základní informace o obsluze - vyhledávání základních informací na obalech potravin (trvanlivost, vhodné skladování) - orientace v kuchař. knize (rejstřík receptů, výběr surovin)
---	---

- rozvoj dovedností potřebných k učení	<u>úklidové práce – 1. a 2. ročník</u> - orientace v návodech k použití složitějších mechanických pomůcek a elektrospotřebičů pro úklid domácnosti - orientace v návodech k použití prostředků pro úklid domácnosti (vyhledávání základních informací o složení, využití a dávkování, vyhledávání informací v jednoduché tabulce) <u>ruční práce – 1. a 2. ročník</u> - orientace na adjustační pásce pletacích a háčkovacích přízí (znaky a symboly) - orientace tabulce velikostí oděvů - orientace v návodech k obsluze elektrospotřebičů
--	--

1.b) sebezpoznání a sebepojetí

- já jako zdroj informací o sobě - moje psychika (vlastnosti, schopnosti, zájmy, cíle, hodnoty) - moje chování - moje učení - moje vztahy k druhým lidem	<u>ve všech vyučovacích předmětech: sebehodnocení žáci hodnotí:</u> - své chování - své zájmy - své schopnosti, znalosti a praktické dovednosti - své výsledky učení, včetně individuálního pokroku - svůj přínos pro práci skupiny - svůj vztah ke spolužákům, pedagogům a ostatním zaměstnancům školy v diskuzi s vyučujícím a spolužáky: - vyhodnocují výsledky sebehodnocení - určují příčiny úspěchů i problémů - hledají možnosti řešení výukových obtíží a konfliktních situací ve škole <u>občanská výchova – 1. ročník</u> - sebezpoznání: poznávání osobních vlastností, schopností, zájmů a cílů
- druzí jako zdroj informací o mě - jak mě vidí lidé okolo mě - vztah druhých lidí ke mně	<u>ve všech vyučovacích předmětech: citlivé hodnocení práce ostatních</u> žáci se učí citlivě hodnotit práci a chování ostatních žáků, při tom si osvojují tyto dovednosti a postoje: - respektovat rozdílnou úroveň schopností, znalostí a dovedností žáků s ohledem na stupeň jejich postižení a aktuální zdravotní stav - tolerovat různou obtížnost zadávaných úkolů, případně používání náhradních metod práce s ohledem na individuální možnosti žáků - používat vhodné komunikační prostředky tak, aby se při hodnocení nedotkli citů a důstojnosti hodnoceného člověka - schopnost vcítit se do hodnoceného člověka - umět se rozhodnout, které problémy není vhodné řešit před všemi spolužáky, ale je vhodnější je s pomocí vyučujícího řešit v soukromí - přiznat všem lidem právo na omyl žáci hodnotí: - chování - schopnosti, znalosti a praktické dovednosti - přínos jedince pro práci skupiny - výsledky učení, včetně individuálního pokroku - vztah ke spolužákům, pedagogům a ostatním zaměstnancům školy v diskuzi s vyučujícím a spolužáky: - vyhodnocují výsledky hodnocení - určují příčiny úspěchů i problémů - hledají možnosti řešení výukových obtíží a konfliktních situací ve škole, nabízejí pomoc

1.c) seberegulace a sebeorganizace

<ul style="list-style-type: none"> - cvičení sebekontroly a sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání - nácvik správných sociálních interakcí 	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> vedeme žáky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - k respektování základních pravidel slušného chování - ke klidnému řešení konfliktních a problémových situací - ke snaze vcítit se do situace ostatních, porozumět jejich jednání, hodnotit situace z různých úhlů pohledu - ke klidné komunikaci a rozumné argumentaci <p><u>občanská výchova – 1. ročník</u> - sebeorganizace: respektování pravidel chování, ohleduplné chování ke spolužákům, respektování autorit</p> <p><u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u> - sebeorganizace: udržování osobních i školních věcí v čistotě a pořádku</p>
<ul style="list-style-type: none"> - cvičení vůle a pracovní výdrže 	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech</u> - motivujeme žáky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - k dokončení zadané práce - k překonávání překážek (včetně dovedností požádat vhodnou formou o pomoc) - k odpovědnosti za kvalitu odvedené práce v rámci individuálních možností každého žáka <p>- rozvíjíme koncentraci na pracovní výkon - zadáváme úkoly přiměřené náročnosti - každou dobře odvedenou práci pochválíme, oceňujeme snahu a individuální pokrok - učíme žáky organizovat své pracovní místo tak, aby eliminovali zbytečné rušivé podněty - učíme žáky využívat spolupráce v týmu</p> <p><u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u> - metody překonávání překážek</p>
<ul style="list-style-type: none"> - organizace vlastního času 	<p><u>Na začátku školního roku jsou žáci seznamováni s nabídkou volnočasových aktivit ve škole i mimo školu</u> (sportovní oddíly, zájmové kroužky při DDM, školní zájmové kroužky a nepovinné předměty) - motivujeme žáky k využití této nabídky aktivit - vysvětlujeme rodičům význam aktivního využití volného času jako prevence sociálně patologických jevů</p> <p><u>občanská výchova – 1. ročník</u> - volnočasové aktivity jako prevence nežádoucího chování - nabídka vhodných volnočasových aktivit</p> <p><u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u> - úprava režimu, zařazení pohybových aktivit</p>

1.d) psychohygiena

<ul style="list-style-type: none"> - sociální dovednosti pro předcházení konfliktů v mezilidských vztazích 	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> - v situačních scénkách nacvičujeme vhodné chování v různých společenských situacích - vedeme žáky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - k respektování základních pravidel slušného chování - ke klidnému řešení konfliktních a problémových situací - ke snaze vcítit se do situace ostatních, porozumět jejich jednání, hodnotit situace z různých úhlů pohledu - ke klidné komunikaci a rozumné argumentaci
---	--

<ul style="list-style-type: none"> - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému - předcházení výukovým problémům 	<u>ve všech vyučovacích předmětech</u> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjíme koncentraci na pracovní výkon - učíme žáky organizovat své pracovní místo tak, aby eliminovali zbytečné rušivé podněty - zadáváme úkoly přiměřené náročnosti; rozlišujeme základní a rozšiřující učivo podle individuálních možností žáků - každé učivo dobře procvičíme a až po dostatečném osvojení učiva přistupujeme k dalšímu navazujícímu učivu - učíme žáky předcházet výukovým problémům - učíme žáky včas a vhodnou formou požádat o pomoc při řešení výukových obtíží - vedeme žáky k odpovědnosti za kvalitu odvedené práce v rámci individuálních možností každého žáka - učíme žáky využívat spolupráce v týmu - motivujeme žáky k učení: každou dobře odvedenou práci pochválíme, oceňujeme snahu a individuální pokrok
<ul style="list-style-type: none"> - relaxační techniky 	<u>hudebně dramatická výchova – 1. ročník</u> <ul style="list-style-type: none"> - možnosti využití hudby k relaxaci - relaxační hudba, relaxace s hudbou (snoezelen) <u>tělesná a zdravotní výchova – 1. ročník</u> <ul style="list-style-type: none"> - ochrana duševního zdraví (význam volnočasových aktivit, relaxační techniky) <u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u> <ul style="list-style-type: none"> - relaxační cvičení - výběr pohybových aktivit, relaxačních a regeneračních cvičení vhodných ke kompenzaci jednostranné zátěže - úprava režimu, zařazení pohybových aktivit <u>rodina a domácnost – 1. ročník</u> <ul style="list-style-type: none"> - vyvážený denní režim jako základ ochrany tělesného i duševního zdraví - aktivní odpočinek, nabídka volnočasových aktivit v regionu

2. sociální rozvoj

2.a) poznávací schopnosti

<ul style="list-style-type: none"> - vzájemné poznávání se ve skupině/třídě, na pracovišti - jací jsme, naše vlastnosti, schopnosti, zájmy a cíle - hledání možností čím se mohou odlišní lidé navzájem obohatit, čím může každý ze žáků přispět k úspěšné práci ve skupině (odlišnost jako výhoda, ne jako překážka) 	<u>ve všech vyučovacích předmětech</u> <ul style="list-style-type: none"> - práce ve dvojicích a ve skupině, zastávání různých rolí ve skupině = prostředek sebepoznávání a vzájemného poznávání <ul style="list-style-type: none"> - co umím já a co ti druzí (schopnosti, znalosti a dovednosti) - moje pozice ve skupině, pozice těch druhých - čím mohu být skupině prospěšný já a čím ti druzí - zadáváme žákům takové úkoly, kde se vzájemně potřebují, kde každý může zažít pocit úspěchu a ocenění ze strany ostatních členů skupiny - vedeme žáky k poznání, že spoluprací členů skupiny, kde každý umí něco jiného, lze snáze dosáhnout cíle
<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj schopnosti rozeznat nebezpečí 	<u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u> <ul style="list-style-type: none"> - hodnocení různých situací z hlediska možného nebezpečí <u>rodina a domácnost – 1. ročník</u> <ul style="list-style-type: none"> - nebezpečí spojená s užíváním sociálních sítí - ochrana soukromí - rizikové sexuální chování, promiskuita - zdravotní a sociální důsledky rizikového sex. chování

- rozvoj schopnosti rozeznat nebezpečí	<u>rodina a domácnost – 2. ročník</u> - problematika týraných a zneužívaných dětí <u>výpočetní technika 1. a 2. ročník</u> - nebezpečí zneužití osobních dat zveřejněných na internetu - ochrana osobních dat před zneužitím
--	--

2.b) mezilidské vztahy

- nácvik chování podporujícího dobré vztahy (respekt, podpora, pomoc) - dobré vztahy mezi lidmi - základy slušného chování, respektování daných pravidel (školní řád a vnitřní řád školy, společenské normy a zákony) - empatie v mezilidských vztazích	<u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> - podporujeme a rozvíjíme vztahy založené na empatii, respektu, podpoře a pomoci bez ohledu na pohlaví, národnost, rasu, náboženské vyznání, sexuální orientaci, zdravotní stav a věk - zařazujeme hry na rozvoj vzájemného poznávání a porozumění - netolerujeme projevy jakékoli nesnášenlivosti - vedeme žáky ke snaze vcítit se do situace ostatních, porozumět jejich jednání, hodnotit situace z různých úhlů pohledu - učíme žáky respektovat rozdílnou úroveň schopností, znalostí a dovedností žáků s ohledem na stupeň jejich postižení a aktuální zdravotní stav - učíme žáky tolerovat různou obtížnost zadávaných úkolů, případně používání náhradních metod práce s ohledem na individuální možnosti žáků <u>občanská výchova – 1. ročník</u> - výchova k ohleduplnosti, toleranci a empatii - hodnocení vlastního chování i chování ostatních <u>hudebně dramatická výchova 1. a 2. ročník</u> - nutnost respektování předem stanovených pravidel - pravidla společenského chování - pravidla spolupráce, nácvik účinné spolupráce <u>hudebně dramatická výchova 1. a 2. ročník</u> - pravidla třídy <u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u> - pravidla společenského chování - školní řád, vnitřní řád školy - pravidla třídy - výchova k ohleduplnosti, toleranci a empatii <u>rodina a domácnost – 2. ročník</u> - funkce rodiny - práva a povinnosti manželů - role, postavení, práva a povinnosti rodinných příslušníků
- základní lidská práva jako regulativ vztahů	<u>občanská výchova – 1. ročník</u> - školní řád, práva a povinnosti žáka - pravidla společenského chování - lidská práva, rovnoprávnost všech lidí - práva a povinnosti občana České republiky - práva dítěte - porušování práv dítěte, vyhledání pomoci - zneužívané a týrané dítě - pomáhající organizace, kontakty <u>občanská výchova – 2. ročník</u> - práva a svobody v demokratické společnosti - základní práva a povinnosti občanů ČR (podle Listiny základních práv a svobod, Ústavy ČR) - základní práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele - uplatňování práv občana

- základní lidská práva jako regulativ vztahů	<u>rodina a domácnost – 2. ročník</u> - odpovědnost rodičů za zdraví a výchovu dětí (podle Zákona o rodině) - práva a povinnosti rodičů a dětí
---	--

2.c) komunikace

- nácvik účinné verbální i nonverbální komunikace v různých situacích	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - jasná formulace komunikačního sdělení - respektování základních pravidel komunikace (střídání role mluvčího a posluchače) - respektování jiných názorů - obhajoba vlastních názorů pomocí klidné a rozumné argumentace - prakticky nacvičujeme základní komunikační dovednosti (pozdrav, prosba, žádost, omluva, žádost o informaci, podání informace, vysvětlování, přesvědčování, vyjednávání, řešení konfliktů apod.) - podporujeme otevřenou a vstřícnou komunikaci - netolerujeme lhaní a nezdvořilé vyjadřování - rozvíjíme schopnosti pozorování a porozumění neverbální komunikaci, pozorujeme a vyhodnocujeme prostředky neverbální komunikace v různých situacích: <ul style="list-style-type: none"> - gesta, mimika, postoj, vzhled člověka a co vyjadřují - řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem - řeč lidských skutků <p><u>český jazyk a literatura – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - artikulační cvičení - řečová cvičení, samostatný mluvní projev - stavba věty, slovosled - tvoření gramaticky i obsahově správných vět - význam slov, doplňování slov do vět podle významu - vyprávění příběhů a jejich dramatizace - popis předmětů, činností a pracovních postupů s využitím odborných termínů, znaků a symbolů <p><u>český jazyk a literatura – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - spisovná a nespisovná slova - formy spisovného a nespisovného jazyka - jednoduché formy ústní komunikace: požádání o informaci, podání informace, rozhovor, vyprávění - jednoduché formy písemné komunikace: psaní pohlednice a dopisu, blahopřání - vyplňování jednoduchých tiskopisů: složenky, podací lístek k dopisu a balíku <p><u>český jazyk a literatura – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - třídění slov podle významu, slova podřazená a nadřazená - jednoduché formy ústní komunikace: uvítání návštěvy, představování, rozloučení, rozhovor, telefonický rozhovor, vyprávění - jednoduché formy písemné komunikace: pozdrav, blahopřání, dopis, inzerát - vyplňování jednoduchých formulářů: složenky, podací lístek k dopisu a balíku, objednávka zboží, dotazník - psaní životopisu (nutné údaje a jejich struktura) <p><u>anglický jazyk – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nácvik správné výslovnosti - nácvik velmi jednoduché komunikace v cizím jazyku - orientace v konverzační příručce podle tematických okruhů
---	--

<p>- nácvik účinné verbální i nonverbální komunikace v různých situacích</p>	<p><u>anglický jazyk – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nácvik základní komunikace s využitím konverzační příručky a slovníku (není nutné, aby žák sám uměl přečíst věty z konverzační příručky) <p><u>anglický jazyk – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - slovní zásoba týkající se tematických okruhů: barvy, členové rodiny, vybavení bytu a třídy, jídlo, potraviny, roční období, dny v týdnu, části dne, číslice do 10 - jednoduché slovní pokyny („Pojď sem., Posad' se., „Otevři knihu.“ apod.) - jednoduché fráze společenského styku: pozdrav, poděkování, velmi stručná žádost - představení vlastní osoby a kamaráda <p><u>anglický jazyk – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - slovní zásoba týkající se tematických okruhů: barvy, členové rodiny, vybavení bytu a třídy, jídlo, potraviny, roční období, dny v týdnu, části dne, číslice do 20, slovesa označující běžné denní činnosti, činnosti spojené se školní výukou a základní činnosti podle zaměření školy, města, státy, dopravní prostředky, činnosti spojené s cestováním - jednoduché slovní pokyny (věty vzniklé spojením podstatných jmen, přídavných jmen a sloves) - jednoduché fráze společenského styku: pozdrav, poděkování, velmi stručná žádost o informaci nebo pomoc - představení vlastní osoby a kamaráda - zdvořilostní fráze <p><u>výpočetní technika – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - elektronická komunikace: <ul style="list-style-type: none"> - vytvoření e-mailové schránky - doručená, odeslaná a odstraněná pošta - nový dopis, úpravy textu - přečtení dopisu a odpověď - praktický nácvik odesílání elektronické pošty - odesílání SMS zpráv přes SMS bránu - základní funkce aplikace facebook (seznámení s možnostmi využití, praktický nácvik jednoduchých operací) - viry na internetu a v e-mailech, ochrana před viry - ochrana osobních dat a fotografií při e-komunikaci - ochrana před možným zneužíváním při e-komunikaci - základní funkce mobilního telefonu <ul style="list-style-type: none"> - orientace na klávesnici - zadání telefon. čísla (na klávesnici, ze seznamu) - volání na zvolené číslo - přijetí hovoru - přijetí SMS zprávy s porozuměním obsahu - posílání SMS zprávy (odpověď, nová zpráva) <p><u>občanská výchova – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj komunikačních dovedností, rozhovor - praktický nácvik komunikace a chování v různých společenských situacích (ve škole, v obchodě, u lékaře, v restauraci, na úřadě, v kině, v divadle) formou situačních her - psaní adresy, pojmy: adresát a odesílatel - odesílání dopisů, balíků a peněz - vyzvedávání nedoručených zásilek na poště - praktický nácvik vyřízení jednoduché reklamace
--	--

<p>- nácvik účinné verbální i nonverbální komunikace v různých situacích</p>	<p><u>hudebně dramatická výchova – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - artikulace cvičení - mluvní cvičení, nácvik krátkého samostatného mluvního projevu na dané téma - rozvoj slovní zásoby - pravidla účinné komunikace (praktický nácvik) - spisovný a nespisovný jazyk - neverbální komunikace <p><u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - základní odborná tělocvičná terminologie - praktický nácvik komunikace při řešení konfliktních situací s blízkými i neznámými osobami - praktický nácvik komunikace s pomáhajícími organizacemi - neverbální komunikace: reakce na domluvené signály při hře
<p>- komunikace v mimořádných a život ohrožujících situacích</p>	<p><u>občanská výchova – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - tísňové volání, důležitá telefonní čísla - praktický nácvik komunikace s úřady, žádost o pomoc - komunikace s pomáhajícími organizacemi <p><u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - důležitá telefonní čísla pro nouzová volání - praktický nácvik přivolání pomoci <p><u>rodina a domácnost – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikace s pomáhajícími organizacemi
<p>- způsoby odmítání nevhodné nebo nepříjemné komunikace</p>	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nácvik odmítání nevhodné a nepříjemné komunikace - stručná a srozumitelná formulace odmítnutí - zachování rozvahy, respektování pravidel slušného chování při odmítání komunikace

2.d) spolupráce

<p>- základní sociální a komunikační dovednosti pro spolupráci ve dvojici a ve skupině</p>	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pravidelně rozvíjíme: spolupráci (prací ve dvojicích a ve skupině) b) soutěživost (zařazováním soutěží) - vybíráme takové soutěže, aby každý žák mohl zažít pocit úspěchu s ohledem na jeho individuální možnosti <p>při skupinové práci i při soutěžích vedeme žáky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - k respektování základních pravidel slušného chování - ke klidnému řešení konfliktních a problémových situací - ke snaze vcítit se do situace ostatních, porozumět jejich jednání, hodnotit situace z různých úhlů pohledu - k dovednosti zastávat ve skupině různé role - k respektování rozdílné úrovně schopností, znalostí a dovedností žáků s ohledem na stupeň jejich postižení a aktuální zdravotní stav - k tolerování různých obtížností zadávaných úkolů, případně používání náhradních metod práce s ohledem na individuální možnosti žáků - k empatii - učíme žáky poznávat, kdy potřebuje spolu-žák pomoc a umět mu ji vhodnou formou nabídnout - k respektování základních pravidel rozhovoru (střídání role posluchače a mluvčího) - k respektování jiných názorů a obhajování vlastních názorů pomocí klidné a rozumné argumentaci - k přesnému a stručnému vyjadřování s využitím osvojených odborných termínů
--	--

- základní sociální a komunikační dovednosti pro spolupráci ve dvojici a ve skupině	<u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u> - ohleduplnost ke spoluhráčům - respektování rozdílné tělesné zdatnosti spoluhráčů - pomoc slabším a handicapovaným spoluhráčům - zásady fair play - spolupráce při naplnění předem domluvené taktiky <u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u> - reakce na smluvené signály, gesta a povely
---	---

3. morální rozvoj

3.a) řešení problémů

- řešení problémů v mezilidských vztazích	<u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> - důsledně vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování - pomáháme žákům řešit aktuální problémy ve vztazích s vrstevníky i vyučujícími: - hledáním příčin konfliktů (z různých úhlů pohledu) - hledáním způsobů řešení konfliktů - zhodnocením možností předcházení dalším konfliktům - učíme žáky řešit problémy klidným způsobem s využitím vhodných komunikačních prostředků (verbální i neverbální komunikace) <u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u> - praktický nácvik řešení konfliktních situací s blízkými i neznámými osobami <u>rodina a domácnost – 1. a 2. ročník</u> - nácvik řešení krizových situací a odmítání nevhodného chování (modelové situace)
- řešení učebních a pracovních a osobních problémů	<u>ve všech vyučovacích předmětech</u> - rozvíjíme koncentraci na pracovní výkon - učíme žáky organizovat své pracovní místo tak, aby eliminovali zbytečné rušivé podněty - učíme žáky předcházet výukovým a pracovním problémům vhodnou organizací a plánováním činností - vedeme žáky k odpovědnosti za kvalitu odvedené práce v rámci individuálních možností každého žáka - učíme žáky využívat spolupráce v týmu - motivujeme žáky k učení i k práci: každou dobře odvedenou práci pochválíme, oceňujeme snahu a individuální pokrok - každé učivo a pracovní úkon dobře procvičíme a až po dostatečném osvojení učiva či pracovního úkonu přistupujeme k dalším navazujícím činnostem - učíme žáky včas a vhodnou formou požádat o pomoc při řešení výukových, pracovních i osobních problémů - nabízíme možnosti řešení výukových, pracovních a osobních problémů, ale na žácích necháváme odpovědnost za jejich vyřešení (podle individuálních možností žáků) - seznamujeme žáky s možnostmi řešení pracovních problémů, učíme je, kde vyhledat účinnou pomoc <u>občanská výchova – 1. ročník</u> - praktický nácvik komunikace s úřady, žádost o pomoc - porušování práv dítěte, vyhledání pomoci - uplatňování práv občana a zaměstnance - komunikace s pomáhajícími organizacemi - vyřízení jednoduché reklamace (praktický nácvik)

- řešení učebních a pracovních a osobních problémů	<u>občanská výchova – 2. ročník</u> - systém péče o nemocné, postižené a staré lidi (instituce a náplň jejich práce) - péče o nezaměstnané, osoby v hmotné nouzi, osoby ohrožené sociálním vyloučením (instituce a náplň jejich práce) - úřady práce a jejich činnost - získávání informací o možnostech pracovního uplatnění v regionu (exkurze na ÚP v Rakovníku) <u>rodina a domácnost – 1. a 2. ročník</u> - komunikace s pomáhajícími organizacemi <u>rodina a domácnost – 2. ročník</u> - pomoc v krizových situacích při péči o dítě, - zdravotní i sociální péče, kontakty
--	---

ČLOVĚK A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA)

Tematické okruhy průřezového tématu:

1. ekosystémy

1.a) základní pojmy

- pojmy společenstvo, ekosystém - typy společenstev	<u>přírodopis – 1. ročník</u> - pojmy společenstvo, populace, ekosystém - rostlinná a živočišná společenstva - společenstva přirozená a uměle vytvořená člověkem - společenstva podle převládajícího druhu - společenstva podle místa výskytu
--	--

1.b) les

- les jako společenstvo	<u>přírodopis – 1. ročník</u> - popis ekosystému (les, pole, moře a oceány, lidské sídlo) - ekosystém les jako společenství rostlin a živočichů - vzájemná závislost rostlinných a živočišných organismů v ekosystému les
- zvířata a rostliny v lese	<u>přírodopis – 1. ročník</u> - rostliny v lese (stromy, keře, byliny, houby) - typy lesa (listnatý, jehličnatý a smíšený) - zvířata v lese (savci, ptáci, plazi, hmyz) - poznávání hlasů lesních zvířat (z audionahrávky) - systém péče o lesy České republiky - záchranné stanice a jejich činnost
- význam lesa	<u>přírodopis – 1. ročník</u> - význam lesa
- systém péče o lesy České republiky	<u>přírodopis – 1. ročník</u> - systém péče o lesy České republiky - záchranné stanice a jejich činnost

1.c) pole

<ul style="list-style-type: none"> - význam polí - hospodaření na poli - kulturní rostliny, způsob jejich pěstování a význam pro výživu člověka - vliv pěstování kulturních rostlin na změny okolní krajiny a kvalitu životního prostředí 	<p><u>přírodopis – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hospodářsky významné rostliny <ul style="list-style-type: none"> - zástupci - význam a praktické využití - způsob pěstování - dopad pěstování hospodářsky významných rostlin na kvalitu životního prostředí
---	---

1.d) louka

<ul style="list-style-type: none"> - hospodaření na louce - význam luk - rostliny a zvířata na louce 	<p><u>projektové vyučování – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - louka jako ekosystém - hospodaření na louce (traviny a jejich využití, senoseč) - význam luk <ul style="list-style-type: none"> - hospodářský (pastviny, sklizeň travin) - rekreační - zachování přirozeného prostředí pro volně žijící zvířata - rostliny na louce <ul style="list-style-type: none"> - práce s klíčem k určování rostlin, poznávání rostlin - zvířata na louce <ul style="list-style-type: none"> - volně žijící zvířata na louce - hospodářsky významná zvířata na pastvinách
---	--

1.e) vodní zdroje

<ul style="list-style-type: none"> - lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím - důležitost pro krajinnou ekologii 	<p><u>projektové vyučování</u></p> <p>viz „základní podmínky života: voda“ (2. a)</p>
---	---

1.f) lidské sídlo

<ul style="list-style-type: none"> - město a vesnice jako umělý ekosystém - život lidí ve městě a na vesnici - vliv života lidí ve městech a vesnicích na životní prostředí (aplikace na místní podmínky; regionální ekologické problémy a možnosti jejich řešení) 	<p><u>projektové vyučování – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - srovnání způsobu života lidí na vesnici a ve městě dříve a nyní (stírání rozdílů) - lidská obydlí ve městě a na vesnici - zaměstnání lidí ve městě a na vesnici - výhody a nevýhody života na vesnici a ve městě - lidské sídlo jako ekosystém, nutnost rovnováhy v ekosystému - ekologický přístup k prostředí lidských sídel - hospodaření s odpady
---	--

1.g) kulturní krajina

<ul style="list-style-type: none"> - vliv lidské činnosti na změny krajiny - aktuální problémy životního prostředí 	<p><u>projektové vyučování – 2. ročník</u></p> <p>viz „ekosystémy: lidské sídlo“ (1.f)</p> <p>viz „vztah člověka k prostředí: lokální ekologické problémy a jejich řešení“ (3. c)</p>
--	---

2. základní podmínky života

2.a) voda

<ul style="list-style-type: none"> - význam vody pro život člověka - voda na naší planetě, vodní zdroje - koloběh vody v přírodě - druhy vody - lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím - uměle vytvořené vodní nádrže a vliv jejich budování na krajinu - vliv lidských aktivit na kvalitu vodních zdrojů - ochrana čistoty vody, globální a regionální problémy a možnosti jejich řešení - ekologická čistíčka odpadních vod 	<p>projektové vyučování – 1. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam vody pro zachování života na planetě - význam vody pro člověka - vodní zdroje, vodstvo planety (oceány, moře, přehrady, jezera, rybníky, řeky, potoky) - koloběh vody v přírodě <ul style="list-style-type: none"> - druhy vodních srážek - voda spodní a povrchová - druhy vody <ul style="list-style-type: none"> - voda užitková, pitná, odpadní, minerální a léčivá (léčivé prameny, výskyt v ČR) - využití různých druhů vody v praktickém životě - vodní hospodářství <ul style="list-style-type: none"> - využití vody <ul style="list-style-type: none"> - zavlažování polí - výroba elektrické energie - rekreační funkce vodních ploch - lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím <ul style="list-style-type: none"> - ochrana čistoty vod - úprava vody - budování umělých nádrží - vliv jejich budování umělých nádrží na krajinu - lidské aktivity ovlivňující kvalitu vod <ul style="list-style-type: none"> - ochrana a úprava vody X znečišťování vody - zdroje znečištění vod (v ČR, v regionu) - možnosti řešení problematiky znečištěných vod - ekologická čistíčka odpadních vod <ul style="list-style-type: none"> - postup úpravy vody, význam (exkurze)
<ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti vody 	<p>přírodopis – 1. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> - skupenství vody - jednoduché laboratorní práce: <ul style="list-style-type: none"> -určování vlastností vody -pozorování změn skupenství vody

2.b) vzduch

<ul style="list-style-type: none"> - význam zdravého ovzduší pro život na Zemi - složení vzduchu - zdroje znečištění ovzduší - kvalita ovzduší v České republice - ochrana čistoty ovzduší 	<p>projektové vyučování – 1. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam zdravého ovzduší pro zachování života na planetě - význam zdravého ovzduší pro člověka - složení vzduchu - proudění vzduchu <ul style="list-style-type: none"> - příčiny - vítr podle jeho intenzity - vliv větrů na utváření krajiny - zdroje znečištění ovzduší (pevné, plynné a kapalné emise; kyselý déšť) - ovzduší v České republice <ul style="list-style-type: none"> - zdroje znečištění v různých regionech České republiky - jak kvalita ovzduší ovlivňuje kvalitu života v regionech - inverzní počasí - vyhledávání informací o aktuálním stavu ovzduší na internetu <ul style="list-style-type: none"> - stupeň znečištění - pylové zpravodajství pro alergie - možnosti odstraňování zdrojů znečištění ovzduší (kontrola emisí u automobilů, zákaz používání freonů)
---	---

2.c) půda

<ul style="list-style-type: none"> - typy půdy, složení půdy - vliv složení půdy na její úrodnost - zemědělské využití půdy - zvyšování úrodnosti půdy a jeho dopad na životní prostředí - význam kvalitní půdy - ochrana čistoty a kvality půdy 	<p>projektové vyučování – 1. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> - typy půdy podle složení (půda hlinitá, písčitá, jílovitá) - humus, obsah humusu v půdě (jak vzniká a jeho význam pro úrodnost půdy) - vliv složení půdy a obsahu humusu v půdě na úrodnost půdy - plodiny na zahradě a na poli a způsob jejich pěstování - zvyšování úrodnosti půdy <ul style="list-style-type: none"> - přírodní a umělá hnojiva - zhodnocení dopadu přírodních a umělých hnojiv na kvalitu půdy i kvalitu výpěstků - ekologické zemědělství, biofarmy - bio výrobky a jejich značení - kvalitní půda jako základní podmínka zdravých výpěstků - ochrana půdy před znečištěním a erozí
--	---

2.d) energie

<ul style="list-style-type: none"> - obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - alternativní zdroje energie - druhy energie, přeměny energie, využívání energie 	<p>přírodopis – 1. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> - výroba elektrické energie (tepelné, vodní, větrné a sluneční elektrárny) - obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - alternativní zdroje energie - přeměny elektrické energie na energii světelnou, tepelnou a pohybovou a jejich praktické využití (domácí elektrospotřebiče, elektrospotřebiče podle zaměření školy)
<ul style="list-style-type: none"> - možnosti úspor energie 	<p>přírodopis – 1. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> - možnosti úspor elektrické energie (energetické třídy elektrospotřebičů, denní a noční proud)
<ul style="list-style-type: none"> - vliv výroby energií na životní prostředí 	<p>přírodopis – 1. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> - dopad výroby elektrické energie na životní prostředí

2.e) zdroje surovin

<ul style="list-style-type: none"> - surovinové zdroje - těžba surovin v regionu - vliv těžby surovin na životní prostředí 	<p>projektové vyučování – 2. ročník</p> <p>viz „vztah člověka k prostředí: naše obec, region“ (3. b)</p>
---	---

3. vztah člověka k prostředí

3.a) lidské aktivity a životní prostředí

<ul style="list-style-type: none"> - vliv lidských aktivit na životní prostředí 	<p>přírodopis – 1. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> - lidské činnosti a jejich dopad na kvalitu životního prostředí <p>přírodopis – 2. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> - dopad používání chemických látek (zejména kyselin a hydroxidů) na kvalitu životního prostředí - praktické možnosti náhrad chemických látek látkami přírodními (přírodní konzervanty, ochucovadla, barviva, čisticí, bělidla apod.)
--	---

3.b) naše obec a region

<ul style="list-style-type: none"> - chráněné krajinné oblasti a přírodní rezervace v regionu - význam CHKO a přírodních rezervací 	<p><u>přírodopis – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pojmy „chráněná krajinná oblast“ a „přírodní rezervace“ - pravidla chování v CHKO a přírodní rezervaci - poznávání CHKO Křivoklátsko (spolupráce s informačním a vzdělávacím střediskem Budy)
<ul style="list-style-type: none"> - krajina v regionu - surovinové zdroje a jejich využití - průmysl a zemědělství v regionu - dopad těžby surovin, průmyslu a zemědělství na životní prostředí regionu - zajišťování ochrany životního prostředí v regionu 	<p><u>projektové vyučování – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - krajina v regionu <ul style="list-style-type: none"> - lesy, pole, chmelnice - rybníky, vodní nádrže - přírodní rezervace, CHKO Křivoklátsko - přírodní a historické zajímavosti regionu - surovinové zdroje v České republice a v regionu <ul style="list-style-type: none"> - těžba surovin v regionu - zpracování a využití surovinových zdrojů regionu - zemědělství v ČR a v regionu <ul style="list-style-type: none"> - lesy, pole, chmelnice - průmysl v ČR a v regionu <ul style="list-style-type: none"> - výrobky regionálního průmyslu - dopad těžby surovin, průmyslu a zemědělství na životní prostředí (v České republice, regionální specifika) - ochrana životního prostředí v regionu <ul style="list-style-type: none"> - zákon na ochranu životního prostředí - činnost odboru péče o životní prostředí MěÚ - organizace ochránců přírody - CHKO Křivoklátsko - přírodní rezervace

3.c) lokální ekologické problémy a jejich řešení

<ul style="list-style-type: none"> - aktuální problémy životního prostředí - příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení lokálního ekologického problému - zajišťování ochrany životního prostředí v regionu - prezentace výsledků projektu 	<p><u>projektové vyučování - 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - aktuální problémy životního prostředí (ve světě, v České republice, v regionu) - identifikace konkrétního aktuálního problému - hledání příčin lokálního ekologického problému - důsledky ekologického problému - hledání možností nápravy - zajišťování ochrany životního prostředí v regionu (odbor životního prostředí MěÚ, údržba městské zeleně...) - prezentace vlastního názoru na vznik a řešení lokálního ekologického problému - diskuse: respektování pravidel rozhovoru (střídání role posluchače a mluvčího), obhajoba vlastního názoru pomocí klidné a rozumné argumentace, respektování jiných názorů - obrazová prezentace výsledků projektu (nástěnka, výstavka produktů, fotografie z projektu...)
---	---

3.d) ochrana zdraví, prostředí a zdraví

<ul style="list-style-type: none"> - možnosti ochrany zdraví; zdravý způsob života 	<p><u>přírodopis – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost práce s chemickými látkami - vnitřní řád školy - práce v učebně chemie - značení nebezpečných látek (výstražné symboly) - zásady bezpečnosti práce s nebezpečnými látkami - ochranné pomůcky pro práci s chemickými látkami - chování člověka v mimořádných situacích - důležitá telefonní čísla, nácvik přivolání pomoci - vybavení příruční lékárničky - první pomoc při popálení a poleptání
---	---

<p>- možnosti ochrany zdraví; zdravý způsob života</p>	<p><u>výpočetní technika 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pravidla práce v odborné učebně výpočetní techniky - bezpečnost a hygiena práce s PC (držení těla, organizace pracovního místa, ochrana zraku) <p><u>hudebně dramatická výchova – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrana sluchu při poslechu hudby <p><u>tělesná a zdravotní výchova – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - běžná onemocnění, jejich projevy a příznaky (nachlazení, rýma, viróza, chřipka, angína....) - chování v případě propuknutí choroby - zdravotní stavy vyžadující ošetření lékařem - základní péče o nemocného - nesprávné životní návyky a jejich zdravotní i sociální dopad na kvalitu života: <ul style="list-style-type: none"> - špatné stravovací návyky - nevyvážený režim dne - nedostatek pohybu a odpočinku - jednostranná zátěž - závislost na návykových látkách - používání nevhodných potravinových doplňků - poruchy příjmu potravy - kritické hodnocení ideálu krásy prezentovaného médií - pojmy „zdraví“, „nemoc“ - režim dne - prevence úrazů, bezpečnost práce - BESIP - ochrana před infekčními nemocemi - ochrana duševního zdraví (význam volnočasových aktivit, relaxační techniky) - chování v době nemoci a rekonvalescence <p><u>tělesná a zdravotní výchova – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sexuální život, pravidla sexuálního soužití - intimní hygiena - zodpovědnost v sexuálním životě, bezpečný sex - vznik nového života, těhotenství, mateřství - antikoncepce - psychické, fyzické, tělesné a sexuální zneužívání - ochrana před zneužíváním - základy péče o nemocného <ul style="list-style-type: none"> - konzultace s lékařem, respektování jeho pokynů - režim nemocného - udržování lůžka v čistotě - základní orientace v příbalovém letáku léků (s pomocí) - pravidla pro užívání léků - péče o dítě, nemocné dítě a starou osobu - pomáhající organizace zaměřené na péči o staré nebo nemocné osoby - srovnání péče o nemocné dítě a starou osobu <p><u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hygiena a bezpečnost při pohybových aktivitách (pravidla práce v odborných učebnách pro pohybové aktivity, vhodné prostředí, výstroj a výbava pro různé pohybové aktivity) - vybavení příruční lékárníčky a jeho využití - základy první pomoci - přivolání pomoci v krizových situacích - ošetření drobných poranění s využitím příruční lékárníčky - pravidla BOZP, prevence úrazů v domácnosti, ve škole, v přírodě, při sportu - ochranné pomůcky pro odborné činnosti a jejich využití
--	---

<p>- možnosti ochrany zdraví; zdravý způsob života</p>	<p><u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - individuální poznávání kontraindikovaných činností - význam neprovádění kontraindikovaných činností - bezpečné chování v přírodě - základní pravidla BESIP, povinná výbava kola a cyklisty <p><u>rodina a domácnost – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vyvážený denní režim jako základ ochrany tělesného i duševního zdraví - BOZP, prevence úrazů - bezpečnost silničního provozu, dopravní kázeň - ochrana před infekčními chorobami - nesprávné životní návyky a rizikové chování a jejich zdravotní i sociální důsledky - odmítání nevhodného chování (modelové situace) - sexuální život, pravidla sexuálního soužití - zodpovědnost v sexuálním životě - rizikové sexuální chování, promiskuita - zdravotní a sociální důsledky rizikového sexuálního chování - bezpečný sex, pohlavně přenosné choroby (AIDS, kapavka, syfilis) - ochrana před pohlavně přenosnými chorobami - trestní odpovědnost za vědomé šíření pohlavních chorob - zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s elektrospotřebiči a chemickými látkami <p><u>rodina a domácnost – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - péče o zdraví nenarozeného jedince (jak se chovat v těhotenství, povinné lékařské kontroly) - pomoc v krizových situacích při péči o dítě, zdravotní i sociální péče, kontakty <p><u>rodina a domácnost – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledání pomoci v případě ohrožení vlastní osoby (u rodičů, pedagogů a výchovného poradce, pomocí schránky důvěry ve škole, u lékaře, na policii) - pomáhající organizace, jejich činnost, kontakty - nácvik řešení krizových situací, komunikace s pomáhajícími organizacemi <p><u>příprava pokrmů – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady hygieny při přípravě pokrmů - bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kuchyni, prevence úrazů - obsah příruční lékárníčky (pojmenování, využití) - praktický nácvik ošetření drobných poranění s využitím příruční lékárníčky - přivolání pomoci v krizových situacích (telefonní čísla pro tísňová volání, praktický nácvik komunikace, stručný a výstižný popis obtíží) - význam racionálního stravování - důsledky špatných stravovacích návyků (obezita, podvýživa, metabolická onemocnění, kardiovaskulární onemocnění...) - poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, bulimie) - zásady racionální výživy <ul style="list-style-type: none"> - „potravinová pyramida“ - zdravý a vyvážený jídelníček - příjem potravy v průběhu dne - pitný režim (druhy tekutin a jejich význam) - vlastní stravovací návyky a jejich kritické zhodnocení - sestavení zdravého jídelníčku (včetně příjmu tekutin) - význam mléčných výrobků, ovoce, zeleniny a masa ve zdravém a vyváženém jídelníčku
--	--

<p>- možnosti ochrany zdraví; zdravý způsob života</p>	<p><u>práce s prádlem – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečná obsluha elektrospotřebičů potřebných k praní, sušení, žehlení, mandlování a opravám prádla <p><u>ruční práce – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost a ochrana zdraví při práci <ul style="list-style-type: none"> - bezpečná obsluha elektrospotřebičů (orientace v návodech k použití) - ochranné pomůcky pro práci s laky, ředidly a jinými chemickými látkami - prevence úrazů - ošetření drobných poranění <ul style="list-style-type: none"> - obsah příruční lékárníčky a jeho pojmenování (odborná terminologie) - nácvik ošetření drobných poranění s využitím příruční lékárníčky - telefonní čísla pro nouzová volání - přivolání pomoci, komunikace v krizových a život ohrožujících situacích <p><u>úklidové práce – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost a ochrana zdraví při úklidu domácnosti, prevence úrazů - zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s elektrospotřebiči a chemickými látkami - značení nebezpečných látek používaných v domácnosti, výstražné symboly - ochranné pomůcky pro práce v domácnosti
<p>- kvalitní životní prostředí jako základní podmínka zdravého života</p>	<p><u>přírodopis – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vztahy mezi přírodou a člověkem, člověk jako součást přírody - vztah mezi člověkem, živočichy a rostlinami - vztah mezi zdravím člověka a kvalitou životního prostředí, závislost člověka na přírodních zdrojích <p><u>tělesná a zdravotní výchova – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vzájemné vztahy: lidské aktivity → kvalita životního prostředí → zdraví a kvalita života - péče o životní prostředí (příklady)

3.d) nerovnoměrnost života na Zemi

<p>- rozdílné podmínky prostředí na různých místech zeměkoule</p>	<p><u>přírodopis – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika podnebí podle podnebných pásů - vliv podnebí na způsob života - změny klimatu, jejich příčiny a vliv na rozvoj a udržení života na Zemi - možnosti řešení problematiky globálního oteplování
---	--

4. lidské aktivity a problémy životního prostředí

4.a) průmysl a životní prostředí

<p>- typy průmyslu podle zpracovávaných surovin; průmysl České republiky</p> <p>- vliv techniky a průmyslu na kvalitu životního prostředí</p>	<p><u>projektové vyučování – 2. ročník</u></p> <p>viz „vztah člověka k prostředí: naše obec a region“ (3.b)</p>
---	---

4.b) doprava a životní prostředí

<ul style="list-style-type: none"> - typy dopravy - cestování - zhodnocení dopadu jednotlivých typů dopravy na životní prostředí 	<p><u>projektové vyučování - 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - typy dopravy; dopravní prostředky - vlakové a autobusové nádraží - orientace v jízdních řádech - kupování jízdenek - vyplňování formuláře k vydání studentské průkazky - cestovné (porovnání nákladů na cestu vlakem, autobusem, autem) - jízda na kole - ekologicky čistá doprava - BESIP pro chodce a cyklisty - zhodnocení dopadu jednotlivých typů dopravy na životní prostředí - kontrola emisí u automobilové dopravy, bionafta
---	---

4.c) průmysl a životní prostředí

<ul style="list-style-type: none"> - typy průmyslu podle zpracovávaných surovin; průmysl České republiky - vliv techniky a průmyslu na kvalitu životního prostředí 	<p><u>projektové vyučování – 2. ročník</u> viz „vztah člověka k prostředí: naše obec a region“ (3.b)</p>
--	--

4.d) hospodaření s odpady

<ul style="list-style-type: none"> - skládky a sběrné dvory 	<p><u>přírodopis – 1. ročník</u> - ukládání odpadu na skládky a sběrné dvory</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ekologické ukládání nebezpečných odpadů 	<p><u>rodina a domácnost – 1. ročník</u> - ochrana životního prostředí před znečištěním chemickými a nebezpečnými látkami - značení chemických a nebezpečných látek používaných v domácnosti, výstražné symboly - ekologická likvidace chemických a nebezpečných látek</p>
<ul style="list-style-type: none"> - třídění odpadů - využití odpadů: druhotné suroviny, recyklace 	<p><u>dlouhodobý školní projekt</u> - v průběhu celého školního roku žáci třídí školní odpad a ukládají ho do barevně odlišených kontejnerů na chodbách školy - význam třídění odpadu - pravidla pro třídění odpadu - využití tříděných odpadů: druhotné suroviny, recyklace</p> <p><u>přírodopis – 1. ročník</u> - označení kontejnerů na tříděný odpad (papír, plast, sklo, nápojové kartony, bioodpad a nebezpečný odpad), praktický nácvik třídění odpadu - význam třídění odpadu</p> <p><u>příprava pokrmů – 1. a 2. ročník</u> - třídění odpadů, označení kontejnerů na tříděný odpad - recyklace odpadů - význam třídění odpadů pro kvalitu životního prostředí</p> <p><u>úklidové práce – 1. a 2. ročník</u> - třídění odpadu (sklo, papír, plast, nápojové kartony)</p>

4.e) ochrana přírody

<p>- ochrana přírody</p>	<p><u>přírodopis – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pojmy „chráněná krajinná oblast“ a „přírodní rezervace“ - pravidla chování v CHKO a přírodní rezervaci - poznávání CHKO Křivoklátsko (spolupráce s IS Budy) <p><u>práce s prádlem – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ekologicky šetrné prací prostředky, jejich značení a význam pro kvalitu životního prostředí - význam správného dávkování pracích prostředků - ochrana životního prostředí před chemickým znečištěním <p><u>úklidové práce – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrana životního prostředí před znečištěním chemickými látkami - používání prostředků pro úklid domácnosti s ohledem na ochranu životního prostředí - ekologicky šetrné prostředky pro úklid domácnosti a jejich značení
--------------------------	--

4.f) ochrana historických a kulturních památek

<p>- památková péče v České republice; využití fondů UNESCO</p> <p>- významné památky České republiky</p>	<p><u>projektové vyučování - 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - UNESCO (Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu) její činnost a význam - péče o památky v České republice - využití fondů UNESCO pro památkovou péči v České republice - významné památky České republiky - české historické a kulturní památky zapsané do seznamu světového dědictví UNESCO
---	--

VÝCHOVA K PRÁCI A ZAMĚSTNANOSTI

Tematické okruhy průřezového tématu:

1. svět práce

<p>- pracovní činnosti</p>	<p><u>český jazyk a literatura – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - popis pracovních činností s využitím odborné terminologie (znaků a symbolů) - popis odborných činností - procesuální schéma odborné pracovní činnosti - popis pracovního postupu (s využitím odborné terminologie, časová posloupnost jednotlivých kroků) - nácvik praktických činností podle jednoduchého návodu, práce podle návodu k použití jednotlivých přístrojů <p><u>anglický jazyk – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - slovní zásoba: slovesa označující běžné denní činnosti, činnosti spojené se školní výukou a základní činnosti podle zaměření školy
----------------------------	--

<p>- pracovní činnosti</p>	<p><u>matematika – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - čtení jednoduchých technických výkresů, vyhledávání základních informací podle výkresu - využití čtení technických výkresů v praxi <p><u>rodina a domácnost – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pracovní činnosti spojené s péčí o domácnost <p><u>práce s prádlem – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pracovní postupy pro praní, sušení, žehlení, mandlování a drobné opravy prádla <p><u>ruční práce - 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pracovní postupy pro zpracování textilií, papíru, dřeva, kovu, plastu, keramické hlíny a přírodních materiálů - pracovní postupy pro drobné opravy v domácnosti - pracovní postupy pro jednoduché pěstitelské práce <p><u>ruční práce - 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - praktický nácvik úklidu všech částí bytu (na základě osvojených teoretických znalostí o funkčních zónách bytu, materiálech a prostředcích pro úklid domácnosti) - druhy úklidu (denní, týdenní, velký úklid) - charakteristika druhů úklidu (výčet činností)
<p>- pracovní prostředky</p>	<p><u>český jazyk a literatura – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - popis předmětů pro odborné činnosti <p><u>anglický jazyk – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - slovní zásoba: nástroje a pomůcky pro pracovní činnosti <p><u>rodina a domácnost – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - základní pomůcky pro péči o domácnost - úklidové a prací prostředky vhodné pro péči o domácnost a jejich použití podle materiálů, z nichž je zařízení bytu zhotoveno <p><u>příprava pokrmů - 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vybavení kuchyně (pojmenování, možnosti využití) - výběr vhodných pomůcek pro práce v kuchyni - nácvik práce s pomůckami pro přípravu pokrmů <p><u>práce s prádlem – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pomůcky pro praní, žehlení, mandlování a opravy prádla a jejich používání - obsluha pračky a sušičky (pro domácí i průmyslové použití) - obsluha žehličky a mandlu - obsluha šicího stroje <p><u>ruční práce - 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pomůcky a nástroje pro zpracování textilií, papíru, dřeva, kovu, plastu, keramické hlíny a přírodních materiálů - pomůcky a nástroje pro drobné opravy v domácnosti - pomůcky pro jednoduché pěstitelské práce <p><u>úklidové práce – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výběr vhodných pomůcek pro úklid domácnosti (podle charakteru a rozsahu pracovní činnosti) - prostředky pro úklid domácnosti - výběr vhodných prostředků k péči o domácnost (na základě práce s návody k použití, určení ošetřovaného materiálu a druhu pracovní činnosti)

<p>- pracovní návyky</p>	<p>ve všech odborných předmětech (rodina a domácnost, příprava pokrmů, práce s prádlem, ruční práce, úklidové práce) se zaměřujeme na rozvoj těchto znalostí, dovedností a postojů:</p> <ul style="list-style-type: none"> - účelná organizace pracovního místa tak, aby byly vyloučeny rušivé podněty - trénink pracovní výdrže a koncentrace pozornosti - popis pracovních postupů s využitím odborné terminologie - popis pracovních nástrojů a pomůcek s využitím odborné terminologie - výběr pracovních nástrojů a pomůcek - popis pracovních postupů s využitím odborné terminologie (posloupnost jednotlivých pracovních úkonů) - důsledné dodržování pracovních postupů - odpovědnost za kvalitu odvedené práce, snaha odvést maximální výkon podle individuálních možností daných charakterem a stupněm postižení a aktuálním zdravotním stavem <p><u>ruční práce – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce v sociálně-terapeutické dílně: kompletační práce (Domov Ráček o.p.s., Rakovník) <ul style="list-style-type: none"> - trénink pracovní vůle a výdrže - organizace pracovního místa - schopnost spolupráce, komunikace při práci - respektování autorit - odpovědnost za kvalitu odvedené práce
<p>- bezpečnost a ochrana zdraví při práci</p>	<p><u>přírodopis – 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost práce s chemickými látkami - značení nebezpečných látek (výstražné symboly) - zásady bezpečnosti práce s nebezpečnými látkami - ochranné pomůcky pro práci s chemickými látkami <p><u>výpočetní technika 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost a hygiena práce s PC (držení těla, organizace pracovního místa, ochrana zraku) <p><u>tělesná a zdravotní výchova – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pravidla BOZP, prevence úrazů v domácnosti, ve škole, v přírodě, při sportu - ochranné pomůcky pro odborné činnosti a jejich využití <p><u>rodina a domácnost – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - BOZP, prevence úrazů - zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s elektrospotřebiči a chemickými látkami <p><u>příprava pokrmů – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady hygieny při přípravě pokrmů - bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kuchyni, prevence úrazů <p><u>práce s prádlem – 1. a 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečná obsluha elektrospotřebičů potřebných k praní, sušení, žehlení, mandlování a opravám prádla - bezpečnost a ochrana zdraví při práci s chemickými látkami, ochranné pomůcky

- bezpečnost a ochrana zdraví při práci	<u>ruční práce – 1. a 2. ročník</u> - bezpečnost a ochrana zdraví při práci - bezpečná obsluha elektrospotřebičů (orientace v návodech k použití) - ochranné pomůcky pro práci s laky, ředidly a jinými chemickými látkami - prevence úrazů <u>úklidové práce – 1. a 2. ročník</u> - bezpečnost a ochrana zdraví při úklidu domácnosti, prevence úrazů - zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s elektrospotřebiči a chemickými látkami - ochranné pomůcky pro práce v domácnosti
- kvalifikace a rekvalifikace	<u>občanská výchova – 1. ročník</u> - význam vzdělání, předprofesní a profesní příprava - systém celoživotního vzdělávání - nutná kvalifikace, možnosti rekvalifikace
- trh práce - možnosti uplatnění na pracovním trhu - požadavky zaměstnavatelů - problematika nezaměstnanosti	<u>projektové vyučování - 1. ročník</u> - orientace na trhu práce (vyhledávání informací z různých zdrojů) - povolání na trhu práce a nutná kvalifikace pro jejich výkon - možnosti uplatnění absolventa Praktické školy dvouleté v Rakovníku (podle zaměření školy) - exkurze na místa možného uplatnění absolventů Praktické školy dvouleté v Rakovníku <u>projektové vyučování - 2. ročník</u> - práva a povinnosti nezaměstnaného - odborná pomoc při řešení problémů spojených s nezaměstnaností (pomoc při hledání zaměstnání, sociální podpora)

2. sebeprezentace

- psaní životopisu	<u>český jazyk a literatura – 2. ročník</u> - psaní životopisu (nutné údaje a jejich struktura)
- sestavování žádosti o zaměstnání	<u>český jazyk a literatura – 2. ročník</u> - sestavování žádosti o zaměstnání
- příprava na přijímací pohovor - osobní prezentace při hledání zaměstnání	<u>český jazyk a literatura – 2. ročník</u> - příprava na přijímací pohovor (verbální i neverbální komunikace u přijímacího pohovoru) <u>občanská výchova – 1. ročník</u> - praktický nácvik komunikace a chování u přijímacího pohovoru
- komunikace s úřady	<u>projektové vyučování - 2. ročník</u> - exkurze: Úřad práce v Rakovníku - činnost úřadů práce - orientace na Úřadu práce v Rakovníku - vyhledávání informací o pracovním uplatnění - praktický nácvik komunikace s úřadem práce

3. pracovně právní legislativa

<ul style="list-style-type: none"> - pojmy zaměstnanec, zaměstnavatel, pracovní poměr pracovní doba - mzda a její složky - práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele - úřady práce - informační, poradenské a zprostředkovatelské služby v oblasti hledání zaměstnání - práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele 	<p><u>projektové vyučování - 2. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pojmy zaměstnanec, zaměstnavatel, pracovní poměr pracovní doba - mzda a její složky - základní seznámení se Zákoníkem práce <ul style="list-style-type: none"> - práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele podle Zákoníku práce - postupy při hledání zaměstnání <ul style="list-style-type: none"> - využívání služeb úřadů práce, informačních, poradenských a zprostředkovatelských služeb - Úřad práce, informační, poradenské a zprostředko- vatelské služby v Rakovníku (exkurze do těchto úřadů, orientace na úřadech, komunikace s úředníky) <p><u>občanská výchova – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - základní práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele (podle Zákoníku práce) - uplatňování práv občana
<ul style="list-style-type: none"> - mzda a její složky 	<p><u>občanská výchova – 1. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - odměna za práci